

Sørine Godfredsens prædiken 24. søndag efter trinitatis

Taler

Sørine Godfredsen
Præst

Dato

14. november 2021

Sted

Jesuskirken, Valby

Man skulle egentlig tro, at det var en selvfølge. For siden vi er skabt til at eksistere, må vi vel rumme så meget livskraft, at vi også er gode til det. Man skulle tro, at mennesket har et ret uudtømmeligt lager af optimistisk livsvilje, men jeg ved godt, at det ikke er så nemt, og sagen er, at man allerede fra man er lille kender til følelsen af afmagt over for den store verden. Tidligt lærer man, at man også består af en vis mængde skrøbelighed, der nemt kan vækkes til live i modgang, men også af og til uden, der synes at være nogen særlig grund til det. Det er lidt mystisk. Vi er som sagt skabt til at eksistere, men er ikke uden videre ubetinget gode til det, og før eller siden kan man for alvor begynde at overveje, om man, når det kommer til stykket, er et særlig livsstærkt menneske. Og dette endnu mere i en tid, hvor det forlyder, at mange har ekstra svært ved at leve. Man kan spørge sig selv, om man er et frimodigt menneske.

Jeg holder meget af det ord – frimodig – og Jesus bruger det i teksten i dag, hvor han opsøges af mennesker, der har brug for hjælp. Først synagogeforstanderen, der vil have sin afdøde datter bragt tilbage til livet, og dernæst af kvinden, der har været syg i tolv år og tror på, at hvis hun blot rører ved Jesu kappe vil hun blive rask. Eller, frelst, som hun siger. Det er hende, han siger ordet til: ”Vær frimodig, datter,” hvilket ikke blot skal forstås som en besked om, at hun vil blive helbredt for sin sygdom, men også om at hun skal stole på, at hun råder over flere kræfter, end hun forestiller sig. Hun skal være frimodig – fri til at være modig, hvormed man tør tage afgørende skridt i livet og risikere afvisningen, når man griber fat i det, man længes efter. Ofte et andet menneske, når man ønsker at blive talt til og måske endda elsket – og i sidste ende Gud selv, når man ønsker at mærke, hvorfra den dybeste livskraft stammer. Kvinden griber frimodigt fat i Guds søn, og han, Jesus, belønner hende og understreger, at det er troen, der baner hendes vej. Det er troen, der leder frem til friheden til at være modig og giver hende mulighed for virkelig at række ud efter livet.

Rygtet vil vide, at vi i denne tid lever i stor fare for at miste en del af det mod, fordi verden forekommer så utryg. Det skal nok passe, men jeg er ret overbevist om, at sådan har mennesker tænkt før os, og vi skal huske, at essensen af manglende livsmod stikker meget dybt. Den viser sig i de stunder af sortsyn, ja, næsten sorg, der især kan overmande én i mørke, om natten, når man helt gennemsyres af opgivende tanker. Mørket gør noget ved os, det er, som om det står i ledtog med Djævelen selv, og i hvert fald tror jeg, at denne altædende mørke-følelse, som enhver kender, er beslægtet med den frygt for fremtiden, der altid findes, og som lige nu af mange forbindes med bekymring for kloden, ustabilitet mellem verdens stormagter, og en sygdomsepidemi, der lukker samfund ned og skaber splittelse mellem vaccinerede og ikke vaccinerede. Netop dén bekymrer også mig – det må jeg erkende – den afprøver vores gensidige loyalitet. Noget af det vigtigste overhovedet i et folk. En af mine præstekolleger, Jens Torkild Bak beskriver i en ny prædikensamling, hvordan stemningen i hans levetid har ændret sig: ”En ting har vi dog aldrig været i tvivl om eller haft grund til at tvivle om: Vi har aldrig været i tvivl om, at det gik fremad. Ikke før nu. For lige nu er det, som om fremtiden er aflyst. I hvert fald mere usikker, end den har været under de sidste 250 års uafbrudte fremskridt”

Ja, måske, men det store spørgsmål er jo, om det hele virkelig i de 250 år – altså, cirka siden den franske revolution – har været udtryk for fremskridt. Tiden har ført gode ting med sig, det er sandt, medicin og lægekundskab, og kvindefrigørelse holder vi også af. Men perioden har samtidig budt på blodighed, frygtelige krige, åndsforglemmelse, hård nihilistisk tænkning, teknologisk tyranni, massiv forurening og en så intens dyrkelse af netop begrebet fremskridt, at det fik mennesker til at tro, at vi kan skabe en næsten lidelsesfri verden. Måske er det skuffelsen over, at dette alligevel ikke passer, der nu melder sig, mens vi indser, at de sidste 250 år har gødet jorden for en del af de kvaler, vi slås med i dag. Kun de klogeste kan se det, allerede mens det sker, og den store russiske forfatter Fjodor Dostojevskij, kunne se det. Vi fejrer i disse dage hans 200-års fødselsdag og husker, at han i sine enestående romaner om menneskets færd ind i 1900-tallet ikke blot forudså et europæisk blodbad i form af verdenskrige, men også anede, at vi ville blive tvunget til at overveje, hvad det betyder at leve i en epoke, hvor forholdet til Gud er blevet glemt. Dostojevskij har om alle vore forestillinger om videnskab og oplysning og fremskridt sagt: ”... det er ikke disse veje, som fører til lykken, det almene vel beror på helt andre ting, end man hidtil har troet. Hvorpå beror det da? Man skriver så mange

bøger, men overser hovedsagen. Vestens folk har mistet Kristus.”

Dostojevskij kendte udmærket livets barske kår. En overgang sad han fanget i Sibirien og var tæt på at blive henrettet for politisk virksomhed, han havde dårligt helbred og manglede altid penge, men vidste alligevel at materiel velfærd ikke kan holde vores frimodighed i live. For i sidste ende handler det om ånd og tro, og at Dostojevskij trods en hård tilværelse bevarede **sin** frimodighed ser man gennem hans romanfigurer, der gennemgår mange trængsler, men også ofte vinder en tro på godhed og fremtid. De lærer nemlig, at det aldrig var meningen, at de skulle undvære Gud og bære al deres skyldfølelse og dårlige samvittighed og bekymring for fremtiden selv. Meningen var, at de skulle tro på, at Gud bærer det tungeste for os, fordi vi kan ikke tilgive os selv, hvilket man på særlig vis indser, når man bliver ved med at huske en selvsk handling, man troede, man for længst havde glemt. Som da jeg som barn bildte min far ind, at min cykel var punkteret, så han måtte køre mig i skole, det er en lille ting, helt ude af proportioner, jeg ved det, men jeg ved også, at den vil følge mig altid. Fordi vi tiltales fra mørkets dyb af en stemme, der ikke vil lade os være i fred. Mørket gør noget ved os, og nok er det i dag populært at sige, at man skal tilgive sig selv, men vi ender så nemt i en blindgyde, præcis som det sker for den berømte student Raskolnikov fra Dostojevskijs store værk *Forbrydelse og straf*, der virkelig har forbrudt sig. Han har dræbt to mennesker, fordi han ser sig berettiget til det, herfra bevæger han sig ind i skyldfølelsens sammenbrud, og Raskolnikov udgør én af verdenslitteraturens allerstørste symboler på det moderne individ, der i fremskridtets navn lever, som om alt er tilladt. Hvorefter han langsomt kvæles i sin stædige hævde af kravet om at være præcis den, han vil være.

Vi kender den tænkning ud og ind, for mens de færreste af os går rundt og slår ihjel, er vi opdraget til at formulere egen sandhed og følge egen moral. Vi har i de seneste 250 år fået at vide, at menneskene kan stort set alt selv – tilgive sig selv, analysere sig selv, opretholde sig selv og selv bestemme sin egen identitet. Og her kan et sammenbrud begynde, der har at gøre med ensomhed og tvivl på livets mening, og hvad vi ellers kalder tidens svære tilstand. Tro mig, Dostojevskij beskrev det for os, og vi er nu nået punktet, hvor vi taler om, at fremtiden er aflyst. Det var ikke meningen. Meningen var, at vi i troen på Gud skulle række hånden frem efter den dybeste livskraft, så vi tror på, at fremtiden altid findes og i sidste ende bliver lys. Lige så lys som for pigen, der atter vågner til livet efter at have været i dødens mørke, og lige så lys som den føles for

Dostojevskijs karakterer, der mærker, at de fødes på ny gennem troen på, at Gud tilgiver dem for alt det hensynsløse, de har gjort og tænkt. Og lige så lys som for den syge kvinde, der siger til sig selv: ”Bare jeg rører ved hans kappe, bliver jeg frelst.” Kun Jesus kan helbrede et menneske i det inderste, og det er dén bevægelse, Dostojevskijs romanfigurer så ofte gør, ligesom det er dén bevægelse, der ligger som en glemt mulighed i den vestlige verden, hvor mange har mistet Kristus. Men det gode er, at han kan vindes tilbage igen.

Dette er hovedsagen. For når troen på fremtiden blegner, har det ikke blot at gøre med bekymring for klima eller sygdom eller endeløse krige. Vi bruger den slags som forklaring, og selvfølgelig har det betydning, men hovedsagen er, at vi er holdt op med at række ud efter Kristus, fordi vi gennem de sidste 250 år er blevet opdraget til at mene, at han slet ikke er Guds søn. Og at man kan tilgive sig selv og bevare sig selv og være hele livskraften selv. Tankegangen udspringer af den store fremskridtstro, der interessant nok kan ende med at tage troen på fremtiden fra os, og dette er paradokset ved de store vestlige fremskridt. I drømmen om selv at formulere sandhed og mening kom vi til at spadserer ind i et slags åndeligt mørke, og mørket gør som sagt noget ved os. Det har det djævelske i sig, selve den kraft, der vil lamme os, så vi ikke længere kan mærke fremtiden. Men midt i varsler om oversvømmelser og skovdød, islamistiske staters hærgen og fortsat pandemi kan troen på Gud få et menneske til at nære tillid til, at det skabte vil bestå. Jeg mærker den tillid, noget hindrer mig i at gå i panik, ligesom mennesker før mig, og jeg tror helt grundlæggende på, at fremtiden altid vil findes.

For vi er jo skabt til at eksistere, og hvor meget man end kan stå undrende tilbage efter denne verdens mange fremskridt og overveje, om man egentlig er et særligt frimodigt menneske, siger jeg, at vi bærer på meget mere livskraft, end vi sikkert tror. Ligesom kvinden, der griber fat i Jesus og bliver frelst. For Gud har sejret over det mørke, der om natten kan snige sig ind i sjælen på os. Det forsvinder igen, mørket får ikke magten, for dén har Jesus én gang for alle erobret, hvormed vi er blevet frie til at være så modige, at også vi kan række hånden frem og gribe fat i hans kappe. Vær også du frimodig, selv i mørket, for Jesus er opstået fra det, så vi kan tro på, at fremtiden aldrig stopper. Den er blevet til evighed, den tilhører for altid Gud, og han ønsker at give den til enhver af os. Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

24. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soerine-godtfredsens-praediken-24-soendag-efter-trinitatis>